

FEDERACIÓ DE
MOVIMENTS DE
RENOVACIÓ DE
PEDAGÒGICA DE
CATALUNYA

Avda Drassanes, 3 08001 - Barcelona Tf. 934817388 mmp@pangea.org

Amb el patrocini de la

FUNDACIÓ
PROPEDAGÒGIC

RECUILL DE PREMSA -EDUCACIÓ-

DILLUNS 8 DE MARÇ DE 2010

[EL PERIODICO](#)

[BONDIA.CAT](#)

[AVUI](#)

[EL PUNT](#)

[EL PAIS](#)

[AVUI](#)

[ACN](#)

[EL PERIODICO](#)

[EL PAIS](#)

[El fracàs escolar entre els immigrants duplica la mitjana](#)

[Montilla celebra que els joves catalans tornin a apostar pels estudis tecnològics](#)

[Creativitat per al futur](#)

[Dia de la dona treballadora: "En-raona"](#)

["La cabeza no debe estar llena, sino bien amueblada"](#)

[Barcelona s'omple de pianos](#)

[Educació convoca les proves d'accés a la FP d'arts plàstiques i ensenyaments esportius](#)

[EDITORIAL: 'La reforma del MIR'](#)

[Bologna, año cero](#)

EL PERIODICO. 08.03.10

EL FRACÀS ESCOLAR ENTRE ELS IMMIGRANTS DUPLICA LA MITJANA

*El nivell sociocultural familiar, l'idioma i la incorporació tardana, possibles causes
Educació aposta per la discriminació positiva i per facilitar el retorn a l'estudi*

El titular d'Educació, Ernest Maragall, proclama que Catalunya tindrà èxit amb la immigració el dia que el percentatge d'estrangers amb estudis superiors sigui equivalent al seu pes en la població. El conseller té molta feina si vol fer realitat aquest objectiu.

Segons dades del curs 2007-2008, l'índex de fracàs escolar en l'ensenyament secundari entre els joves estrangers va arribar en alguns casos a triplicar el del conjunt dels estudiants. El fracàs escolar mitjà era del 20%, mentre que entre els joves d'origen asiàtic la xifra va arribar a superar el 57%; entre els magribins, era de més del 53%, i gairebé la meitat dels llatinoamericans tampoc completaven l'ensenyament secundari. ¿I quants dels que no fracassen arriben a les universitats? Una altra dada pot servir d'exemple. El curs 2007-2008, a les facultats de Catalunya es van matricular 312 marroquins, sobre un total de 142.000 estudiants. Això sí, set anys abans únicament eren 41.

«La situació no és bona, en rendiment i continuïtat. I la solució tampoc és fàcil», assumeix Francesc Colomé, secretari de Polítiques Educatives de la Conselleria d'Educació. Segons ell, les causes de les males dades són tres: el nivell so-ciocultural de l'entorn d'aquests joves, les dificultats lingüístiques i la seva incorporació habitualment tardana al cicle educatiu.

AULES D'ACOLLIDA

El problema s'agreuja, segons Colomé, si quan es reactivi l'economia, la formació acadèmica dels joves immigrants no és suficient per obtenir feina. L'única sortida, opina, passa per programes de discriminació positiva, formació d'adults, programes per recuperar joves que han deixat estudis a mitges i aules d'acollida «perquè el primer aterratge dels nous alumnes sigui suau».

Una altra clau de l'èxit, segons l'opinió de Jordi Pàmies, professor del departament de Pedagogia Sistemàtica de la UAB i membre del grup Emigra, és que el discurs inclusiu a l'escola «vagi acompanyat de pràctiques que no fomentin la desigualtat», perquè els pares d'aquests joves confien en l'escola dels seus fills com a palanca per a la mobilitat social. «Aquests joves són el capital futur de les seves famílies», descriu Pàmies.

FORMACIÓ D'ADULTS

Els experts també consideren fonamental donar eines als pares. «Si a causa del seu nivell de formació no poden ajudar els seus fills a fer els deures, això provoca deslegitimació de l'autoritat dels progenitors, i al final els estudiants acaben per no fer els deures», adverteix el demògraf Andreu Domingo.

Marta Bàrbara, directora de l'entitat Punt de Referència, de suport a joves que han deixat enrere la tutela de la Generalitat de Catalunya, demana potenciar la formació ocupacional. «Les administracions fan molta feina, però no és suficient perquè aquests nois no deixin els estudis per buscar feina».

El principal risc, segons Jordi Pàmies, és que malgrat aquest esforç formatiu, aquests joves acabin trobant només les feines conegudes com les de les tres pes: pitjor pagades, perilloses i penoses.

[inici](#)

BONDIA.CAT. 08.03.10

MONTILLA CELEBRA QUE ELS JOVES CATALANS TORNIN A APOSTAR PELS ESTUDIS TECNOLÒGICS

El president de la Generalitat, José Montilla, ha celebrat aquest dissabte que els joves catalans tornin a apostar pels estudis tecnològics. Montilla ha assistit a la Festa de l'Enginy, un acte de reconeixement del talent científic de 98 alumnes preuniversitaris catalans.

"Hem trencat la tendència registrada en els darrers deu anys al nostre país, on havia disminuït un 27% el nombre d'estudiants de primer curs de les enginyeries", ha comentat Montilla. "Les dades de preinscripció confirmen que el nombre de matriculats en la branca tecnològica creix i aquest curs ho ha fet amb més de 800 alumnes més, trencant una mala ratxa que feia 10 anys que durava", ha continuat el president de la Generalitat.

"Anem pel bon camí però hem de seguir treballant, per seguir creixent", ha dit Montilla davant els 98 alumnes que al llarg d'aquest 2009 han guanyat diferents premis relacionats amb la ciència i la tecnologia atorgats per una vintena d'institucions de la societat catalana. En el decurs del seu discurs, el president de la Generalitat ha defensat els valors del "treball, l'esforç, la concentració i l'enginy", assegurant que "en moments difícils com els actuals és quan es demostra la seva vigència i la seva vàlua".

I, en aquest sentit, Montilla ha destacat que "en els reptes de millorar una societat i construir un futur més sòlid, és essencial comptar amb persones que no tinguin por de treballar, que no tinguin por de saber, que no tinguin por de qüestionar. La recerca i la innovació són el camí per garantir aquest futur". "Volem una Catalunya creativa, potent d'enginy i ciència. Volem obrir la porta al talent jove i obrir-vos les portes del futur perquè, en definitiva, sou el futur del país. I, en aquest sentit, el Govern i jo mateix ens comprometem a garantir un present de ciència i cultura", ha declarat el president de la Generalitat.

Després de mostrar la seva convicció en la recerca i agrair als premiats la seva feina i dedicació, el president ha anunciant que el Govern vol "engegar un projecte per incrementar les vocacions científiques, tècniques i de recerca entre els joves de secundària, batxillerat i formació professional" que es farà "amb la col·laboració de científics i tecnòlegs de renom i de professors i centres escolars" per tal que els investigadors catalans siguin professionals reconeguts que treballin "colze a colze amb científics de tot el món".

La Festa de l'Enginy forma part del programa ENGINYCAT, creat el 2008 per la Generalitat de Catalunya mitjançant el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (DIUE) –Comissionat per a Universitats i Recerca-, i en col·laboració amb els departaments d'Educació, Governació i Administracions públiques, Treball, Acció Social i Ciutadania, Economia i Finances, i Presidència.

El programa té com a objectius principals atreure més joves als estudis tècnics, en especial entre les dones, millorar els resultats acadèmics dels estudiants d'enginyeries i l'encaix laboral entre oferta i demanda, i perfeccionar l'educació científica i tècnica en l'àmbit preuniversitari. Més de 17.000 alumnes preuniversitaris catalans han participat ja en les seves activitats.

[inici](#)

DIALEG

CREATIVITAT PER AL FUTUR

DAVID BUENO I TORRENS / PROFESSOR I INVESTIGADOR DE GENÈTICA DE LA UB

La creativitat és una de les moltes capacitats de la ment humana, que actualment s'invoca per solucionar moltes qüestions socials, com la crisi, la gestió de la immigració i l'encaix nacional. Es defineix com l'habilitat per qüestionar assumpcions, trencar límits intel·lectuals, reconèixer patrons amagats, observar l'entorn de manera crítica i analítica i establir relacions noves entre elements no vinculats. És una habilitat afavorida per la selecció natural que ha estat clau per a la supervivència de la nostra espècie. Tanmateix, cal distingir entre la creativitat com a procés mental, que poc o molt tots tenim, i com a producte, és a dir, com la consecució d'elements creatius reals excepcionals -culturals, científics, tècnics, literaris, etc.-, la qual només és assolida per un nombre molt reduït de persones. Per posar un exemple que m'és molt proper: en tots els treballs científics -com probablement també en totes les obres literàries-, cal que hi hagi hagut processos mentals creatius, però només un nombre extremadament reduït de troballes -o d'obres literàries- inclouen un producte creatiu real excepcional.

ELS PROCESSOS CREATIUS SORGEIXEN de l'activació de xarxes neurals que connecten zones sovint distants del cervell, i tenen un substrat gènic definit. A banda de tots els gens que intervenen en el desenvolupament i el funcionament generals d'aquest òrgan, recentment se n'han identificat diversos que presenten variants que els potencien. Per exemple, s'ha demostrat que una variant del receptor DRD2 de la dopamina -un neurotransmissor cerebral- afavoreix la creativitat verbal; que un enzim cerebral anomenat TPH1 implicat en la síntesi de serotonina -un altre neurotransmissor- ho fa amb la creativitat numèrica i figurativa, i que una variant de la molècula transportadora d'aquest neurotransmissor afavoreix la creativitat global; que una determinada variant de la neuroregulina-1 potencia la creativitat en persones la intel·ligència global de les quals supera un cert llindar, però al mateix temps també incrementa llur risc de patir psicosis, les fa més sensibles a les crítiques i els resta una mica de memòria de treball, com si un excés encotillés el procés creatiu; i que un determinat receptor de la vasopressina -AVPR1A- condiona la creativitat musical -la vasopressina és una hormona que també intervé, entre altres processos, en diversos aspectes del comportament social, com el lligam de parella i la cohesió grupal.

AQUESTS GENS, QUE NOMÉS SÓN la punta de l'iceberg, condicionen l'interval d'habilitats creatives de cadascú. Però, atès que les xarxes neurals que governen les funcions cognitives s'acaben d'establir durant la infantesa i l'adolescència, i que llur estructura depèn, en part, de condicionants externs com la cultura i l'educació, és possible potenciar-les estimulant els quatre pilars bàsics de la creativitat: la fluïdesa de producció d'idees, la flexibilitat mental per processar-les, l'originalitat de pensament i l'habilitat per estructurar dades divergents de manera convergent. I també cal potenciar unes estructures mentals de coneixements àmplies i sòlides que li serveixin de suport, però que necessàriament han de ser dinàmiques i flexibles, atès que la rigidesa mental treu marge a l'originalitat.

I, SOBRETOT, CAL NO LIMITAR la creativitat innata, especialment en infants i adolescents, quan s'estructuren aquestes habilitats i les xarxes de coneixement, per exemple acceptant només com a vàlida una única manera de resoldre qualsevol qüestió, una tendència que els docents de tots els nivells tenim massa sovint respecte als nostres alumnes i que sens dubte mutila llurs capacitats creatives. Les ments creatives són tan necessàries ara com ho han estat sempre, dins els límits que els gens imposen a cadascú, i cal potenciar-les per dos motius concrets: per afavorir que alguns, molt pocs, puguin continuar creant elements excepcionals, dels quals tots gaudim; i per estimular globalment la creativitat com a simple procés mental, atès que és un dels pilars mentals de la llibertat.

[*inici*](#)

OPINIO

EN-RAONA

CARME CAPDEVILA I PALAU, CONSELLERA D'ACCIÓ SOCIAL I CIUTADANIA

En els últims anys estem vivint una revolució silenciosa, però constant. Un nou protagonisme de les dones va prenent forma en moltes dimensions de la vida de la nostra societat, per fi. Les relacions de poder han generat desigualtats evidents entre homes i dones durant tota la història de la humanitat i, massa vegades, el poder s'ha basat en la dominació exercida per la violència. Malauradament, encara avui, la violència masclista persisteix i

només la podem vèncer si aprofundim en les causes que la provoquen i si entenem que està legitimada per una ideologia que ha exclòs les dones del progrés. La violència masclista és un mitjà de control sobre les dones. Així, si no existeix una acció profunda per provocar transformacions en les relacions entre els sexes, poc es podrà fer per aturar-la. Hem d'afavorir, doncs, un canvi de paradigma que acabi amb la desigualtat i el domini, tot contribuint a la creació de nous models de relació entre homes i dones.

Diversos estudis han explicat com l'origen de les relacions humanes està íntimament lligat a l'origen del llenguatge. D'alguna manera, l'emergència del llenguatge és un fenomen biològic destinat a la preservació de la vida. Aquest no hagués sorgit si no hagués tingut lloc aquesta història de convivència i, per tant, poder comunicar-nos mitjançant el llenguatge és el resultat de compartir la vida, tot reconeixent l'altre/a com algú diferent. Aquest fenomen, que hauria d'estar sempre al servei de la relació, és el que es trenca amb la violència masclista, ja que comporta per part de qui l'exerceix una forma d'estar al món que s'enfronta amb el que és diferent. I d'aquí sorgeix una manera de pensar i actuar que distorsiona la relació perquè es basa en el control, la dominació o l'extermini.

Conscients d'aquest fet, des de l'Institut Català de les Dones del Departament d'Acció Social i Ciutadania, hem dut a terme campanyes de sensibilització enfront la violència com a forma de relació entre els sexes, adreçades fonamentalment a la gent jove. Una d'aquestes campanyes va ser: En-raona, perquè sorgia del convenciment que l'eina més coherent per aconseguir avançar cap a la fi de la violència contra les dones és aprofundir en la paraula, la conversa, el raonament, en definitiva, el diàleg. Hem de desactivar la violència masclista i construir un nou model de ciutadania que ens permeti avançar junts des del respecte. Aquest és el missatge que perseguim amb la celebració del Dia Internacional de les Dones. Afirmar, amb contundència, que des del govern seguim treballant per construir un país on la igualtat entre gèneres sigui un fet i on la violència masclista no trenqui més vides, somnis i il·lusions.

[inici](#)

EL PAIS. 08.03.10

ENTREVISTA: ALMUERZO CON... MARÍA ANTONIA GARCÍA BENAU

"LA CABEZA NO DEBE ESTAR LLENA, SINO BIEN AMUEBLADA"

Dan las dos y cuarto cuando la primera candidata a rectora de la Universitat de València, fundada hace 510 años, en tiempos del papa valenciano Alejandro VI (de la saga de los Borja) y de Fernando el Católico, llega al claustro de La Nau, la sede histórica de la institución, en el corazón de la ciudad. María Antonia García Benau, catedrática de Economía Financiera y Contabilidad, se presenta un poco tarde en el salón privado preparado para el almuerzo. Una estancia de madera, poco iluminada y llena de libros que recuerda al Nombre de la rosa. Ahí fuera ha empezado a crecer el espíritu fallero (ya hay mascletades), y el tráfico en el centro se irá complicando hasta que el 19 de marzo sea casi imposible sortear la marea de personas.

Ya en la mesa, García Benau atacará las almendras y se comerá el pan antes de que le pongan delante el plato de crema de tomate con verduras al wok. Se la ve feliz y cansada. "Cuando llegué a casa anoche tenía 800 correos electrónicos, la mayoría de felicitación, y los contesté todos", cuenta.

La profesora disputará el martes el rectorado al catedrático de Medicina Esteban Morcillo después de superar contra pronóstico la primera vuelta, a la que se presentaban otros dos candidatos varones. Para entender la expectación que despierta la elección universitaria (García Benau explica que esta mañana la han reconocido en el banco) hace falta saber que, además de tener casi 60.000 miembros y un presupuesto de 370 millones de euros, la institución ha devenido en un símbolo más bien involuntario. Un reducto de la izquierda vapuleada y el valencianismo, esforzado en defender durante 30 años ciertos valores, como la unidad del catalán, lo que le ha costado decenas de pleitos judiciales (que ha ganado) contra el Gobierno de la Generalitat valenciana.

García Benau ha llegado a la segunda vuelta porque, sin renegar de lo anterior, supo ver los cambios de fondo que ha vivido la institución. Y porque logró arrastrar a los estudiantes con una campaña fresca y un uso intensivo de las redes sociales. La catedrática terminó la carrera en 1979. "Entonces la universidad era muy diferente. Hace 25 años tenías que tener la cabeza muy llena y hoy tienes que tenerla bien amueblada para acudir a los sitios donde está la información. La universidad debe abrir puertas y enseñar a manejarse en todas ellas. Y si te hace falta saber más, haces clic y lo tienes".

La puerta se abre, llega el bacalao -"excelente", dirá-, y García Benau pide más pan ("en otra vida debí ser hornera"). La profesora siempre ha estado cerca de los alumnos. Era vicedecana de estudiantes cuando arrancó la beca Erasmus y el programa parecía raro. "El primer año se fueron cuatro y yo les llamaba continuamente a ver cómo estaban". Ahora, con más perspectiva, afirma: "A los estudiantes hay que ayudarles, pero no cuidarlos de forma paternalista. Yo creo en un estudiante adulto, crítico y que toma decisiones".

"A mí me han mirado con lupa para llegar aquí y al resto de candidatos, no", dice frente al café. "Soy de una generación en la que eso ha formado parte continuamente de mi vida. A las mujeres que ahora estudian no les pasará. Dentro de 10 años una candidata a rectora no será noticia".

[inici](#)

AVUI. 08.03.10

BARCELONA S'OMPLE DE PIANOS

Sota l'eslògan Toca'm, sóc teu, el LVI concurs internacional de música Maria Canals escampa 50 pianos per tota la ciutat perquè els vianants els puguin tocar

El LVI Concurs Internacional de Música Maria Canals de Barcelona se celebrarà del 13 al 26 de març al Palau de la Música Catalana i als carrers de la ciutat, ja que, mentre duri el concurs, més de 50 pianos estaran a l'aire lliure a disposició dels vianants.

Al concurs, que té com a objectiu descobrir joves figures del piano, hi participaran 91 aspirants de tot el món d'entre 18 i 30 anys. La majoria provenen de Corea, Rússia, i el Japó, i no hi ha cap concursant català ni espanyol. El gerent del certamen, Jordi Vivancos, ha atribuït aquesta absència al "gran rigor" del concurs, tot i que ha reconegut que és una de les assignatures pendents del certamen.

Un altre dels reptes és fer-ho més popular, i per a això els carrers de Barcelona s'ompliran de pianos de paret. Es tracta del projecte Toca'm, sóc teu, de l'artista multidisciplinari Luke Jerram, i que ja ha passat per Sydney, Londres i Sao Paulo.

El 12 de març els alumnes de l'Escola Massana de Barcelona pintaran a la plaça Universitat els 21 pianos, i després s'instal·laran per tots els barris de la ciutat, on podran ser tocats pels ciutadans de manera espontània.

A més, els concursants eliminats a les diverses fases del concurs tindran com a "premi de consolació" l'oportunitat de tocar davant del públic, en pianos de cua, en altres emplaçaments, que van des de la plaça de Sarrià fins a la Rambla del Raval, passant per la presó de Brians i el Metro de plaça Universitat.

Durant les proves eliminatòries del concurs, que se celebraran al Petit Palau, el jurat, presidit per Carlos Cebro, anirà eliminant aspirants fins a arribar a la final, que disputaran tres pianistes al Palau de la Música acompanyats per l'Orquestra Simfònica del Vallès.

Els premis per als guanyadors augmenten aquest any de manera considerable gràcies a l'aportació de l'Ajuntament de Barcelona. El primer guardó, el Premi Barcelona, doblarà la seva quantitat i passarà a ser de 20.000 euros, i els finalistes rebran per primera vegada un premi de 1.000 euros. Juntament amb els premis en metàl·lic destaquen els premis concert, que inclouen recitals al Palau de la Música, Roma, París i altres capitals.

[inici](#)

ACN. 08.03.10

EDUCACIÓ CONVOCA LES PROVES D'ACCÉS A LA FP D'ARTS PLÀSTIQUES I ENSENYAMENTS ESPORTIUS

El Departament d'Educació obre la inscripció per a les proves d'accés a la formació professional, als ensenyaments d'esports i a les arts plàstiques i disseny. L'objectiu de la convocatòria és que les persones que no tenen la titulació necessària per matricular-se en aquests estudis hi puguin accedir demostrant les capacitats, els coneixements i les habilitats que requereixen.

La inscripció està oberta fins al 22 de març, i es pot fer de forma telemàtica. Educació preveu superar la xifra de 33.210 inscrits de l'any passat, llavors el 75% dels opositors van aprovar. Les proves d'accés seran tant per als cicles de grau mitjà com per als de grau superior i es faran entre el 5 de maig i el 12 de maig.

[inici](#)

EDITORIAL

'LA REFORMA DEL MIR'

El dèficit de metges a Espanya és un problema que ja fa temps que està sobre la taula, i que no sembla tenir marges de solució immediata. El sistema públic de sanitat espanyola, tot i així, manté un alt nivell que pot perillar si no es posa remei a la situació en un termini raonable. L'augment de l'oferta de places universitàries de Medicina va ser una mesura necessària, però que no tindrà, evidentment, un reflex immediat en l'entorn de l'assistència sanitària, ja que la formació d'un metge requereix temps. Davant d'aquest estat de coses, els analistes advoquen per una reestructuració del sistema que desburocratitzi la professió, i un augment dels incentius i de les noves tecnologies.

Una de les mesures que estudia adoptar el Ministeri de Sanitat ha aixecat polèmica. Es tracta de reformar el període d'especialització (conegut com MIR) per dotar-lo d'una troncalitat inicial més àmplia i d'una especialització posterior que permeti un transvasament fluid entre disciplines afins en funció de les necessitats. Aquesta proposta polivalent ha topat amb l'oposició de societats científiques i de l'Organització Mèdica Col·legial, recolzades pel PP, que veuen en la reforma el perill d'una formació deficient que aniria en detriment de la qualitat assistencial.

Problemes extrems reclamen solucions radicals i imaginatives. Més enllà de la compartimentació col·legial i del corporativisme, la del MIR sembla comptar amb criteris racionals que tendeixen a reforçar la solidesa de la sanitat pública. El repte és mantenir el rigor mentre es flexibilitza la formació. Cap rancúnia política hauria d'entorpir una reforma que persegueix un millor servei públic al ciutadà.

[*inici*](#)

REPORTAJE

BOLONIA, AÑO CERO

La reforma europea de la universidad ya está en marcha, pero la modernización real de la forma de enseñar y aprender aún tiene grandes escollos que salvar

J.A.AUNION

¿Está cambiando el proceso de Bolonia realmente la universidad española? Ya se han transformado la mitad de las carreras -se sustituyen las licenciaturas y diplomaturas por grados de cuatro años- y el resto estarán listas el próximo septiembre. Pero ésa es la cáscara, ya que la idea de fondo, para muchos lo más importante de la reforma en la que se han embarcado 46 países europeos para adoptar un esquema común, es conseguir modernizar la universidad, es decir, introducir los cambios necesarios para que los alumnos aprendan más y mejor. ¿Está pasando eso?

En general, "el cambio está ocurriendo", pero son unos pocos docentes y grupos los que tiran de la transformación, mientras sigue imperando en gran medida "la inercia de las formas clásicas", asegura el profesor de la Universidad de Valladolid Bartolomé Rubia, que lleva años estudiando y formando en metodologías de enseñanza en los campus. De lo que se trata ahora es de que el alumno sea el centro, que se implique más y que la clase magistral -en la que el docente habla y el alumno toma apuntes que luego memorizará y depositará en una hoja de examen- sea sólo una pequeña parte del tiempo, completada con tutorías, seminarios para grupos reducidos, con clases prácticas o trabajos dirigidos. Y lo que ocurre ahora es que unas universidades lo están haciendo mejor y otras peor, que unas facultades y departamentos hacen esfuerzo y otros no y, al final, que unos profesores están cambiando y otros no.

"Hay gente que se lo cree y cambia, pero también hay gente que no. Es cada profesor el que decide", apostilla Diego Ortega, secretario general de la Coordinadora de Representantes de Estudiantes de Universidades Públicas (Creup). Pero no se trata sólo de las resistencias de docentes reacios a que les muevan nada o les digan cómo tienen que hacer su trabajo. "El cambio supone multiplicar por dos las actividades de los profesores", sin embargo, no se reconoce el esfuerzo extra, asegura Rubia: "Piden muchas cosas y te reconocen pocas".

La Asociación Europea de Universidades (EUA, en sus siglas en inglés) ya advirtió en un informe de 2007 de dos de las grandes dificultades de la reforma: pretender ponerla en marcha a coste cero, sin financiación extra; y el riesgo de que la transformación sea meramente cosmética, es decir, que en el fondo no cambie en absoluto lo

que se enseña y ni la forma de hacerlo. Los dos problemas están relacionados y, como en España Bolonia ha arrancado muy tarde, se encuentra ahora frente a ellos.

En cuanto al primero, la crisis actual ahoga cualquier posibilidad de mejora inmediata en los presupuestos de las universidades. Y en cuanto a la cosmética, el informe del Ministerio de Educación para revisar la financiación de las universidades señala ya varios fallos. Por ejemplo, que los nuevos planes de estudio no han reducido las clases presenciales como se pretendía, y que aún se tiene que disminuir mucho el tamaño de los grupos, algo fundamental para el nuevo esquema.

Pero, sobre todo, Rubia se queja de esa falta de reconocimiento a los profesores que están haciendo sus deberes. Tanto él como Rafael Sanz, de la Universidad de Granada y formador sobre el trabajo de tutorías, fundamentales en el nuevo esquema, coinciden en que ahora el cambio lo están llevando a cabo unos pocos profesores a base de voluntarismo, pero que eso no puede durar siempre. El director de la Cátedra Unesco de Gestión y Política Universitaria de la UPM, Francisco Michavila, está de acuerdo: "No es un tema de que nos guste nuestro trabajo, es que somos profesionales y es nuestra obligación". Gran conocedor del tema -su cátedra hizo para el Gobierno en 2006 una propuesta para la renovación de las metodologías docentes- asegura que los recursos deben estar bien dirigidos, destinados a incentivar los cambios.

En eso coincide el informe sobre financiación del ministerio, pero no en la necesidad de más profesores que señala Rubia. El texto sostiene que si se reducen de verdad las clases presenciales y se reordenan los recursos docentes (hay muchos profesores para muy pocos alumnos en algunas universidades y algunas áreas, y muy pocos en otras) se resolverá. Eso está por ver, dadas las limitaciones de una mayoritaria universidad pública con una estructura organizativa y laboral muy difícil de mover.

Pero, en cualquier caso, aún consiguiendo incentivar a los profesores y reordenar los recursos, todavía quedaría formar a esos docentes -las nuevas tecnologías aplicadas a la educación son una herramienta fundamental del cambio, por ejemplo- y evaluarles, punto éste sobre el que hay todavía más reticencias.

Y quedaría una pata más: la implicación de los alumnos, muchas veces conservadores y acomodados en el viejo sistema y hostiles hacia uno nuevo que también supone más trabajo para ellos. En ese sentido, Diego Ortega, de Creup, se queja de la falta de coordinación entre los profesores, lo que les hace no ser conscientes de la enorme carga total de trabajo que se puede estar volcando sobre el estudiante.

Por su parte, Francisco Michavila señala que, al igual que al profesor se le ha de formar para los cambios, también hay que preparar al alumno. Por ejemplo, con planes de acogida y orientación, programas de integración o técnicas de estudio, ideas sobre las que ya están trabajando muchas universidades dentro y fuera de España. "Si el sistema les trata como a sujetos pasivos, serán pasivos; pero hay que cambiar eso, forzarlos a asumir responsabilidades", explica Michavila.

[inici](#)